

Thema: opleiding en kwaliteit in Gezondheidszorg voor kwetsbare ouderen

**Een inhoudelijk perspectief
(Verenso en V&VN)**

Taskforce Waardigheid en Trots

20 mei 2016

Dr. Ton J.E.M. Bakker, SO/ psychogeriatr

Lector Functiebehoud bij Ouderen (HR)

Directeur Stichting Wetenschap Balans

Tel.: 06 – 31764102 Email: t.bakker@swbalans.nl

Waardigheid
en trots

Opleiding en kwaliteit

Agenda

- Kwetsbare ouderen (update)
- NPO en Zorg Outcome
- Diploma en Herregistratie
 - Professioneel
 - Besturing en Management
- Conclusie Kwetsbare Ouderen
- Voorbeeld CGS/medisch specialisten en huisartsen
- Discussie Actieplan

Waardigheid
en trots

Kwetsbare ouderen

Stichting
Wetenschap Balans

toneelspeelster (101) uit
“Buitenspel? De kunst van
het ouder worden” van Rudi
Westendorp.

Waardigheid
en trots

Kwetsbare ouderen

Stichting
Wetenschap Balans

Definitie kwetsbaarheid (SCP)

- Opeenstapelingsproces (van)
- **Lichamelijke, psychische en/of sociale tekorten in functioneren (met als gevolg)**
- Vergroting kans op negatieve gezondheid (bestaande uit)
- Functiebeperkingen, opname, overlijden

[Identificatie: ISAR en VMS]

(Definitie Sociaal en Cultureel Planbureau, 2011)

Kwetsbare ouderen

Prevalentie kwetsbaarheid (65+)

- 2007: 600.000
- 2030: 1.000.000

P.M.: per jaar 3% kwetsbaren erbij van wie 1,5% overlijdt

- 2050: ± 500.000 dementie patiënten
[multi- morbiditeit: > 3 a 4
multi-functie problematiek]

Kwetsbare ouderen

Prognostische factoren

Eerste zorggebruik (lichamelijk en psychisch)

- Lopen
 - Balans
 - Ondergewicht
 - Extreme vermoeidheid
- } + Eenzaamheid
(booster)

Waardigheid
en trots

Kwetsbare ouderen

Stichting
Wetenschap Balans

Prognostische factoren

Voor toename zorggebruik

- **Depressie**
- **Kleiner sociaal netwerk**
- **Toename multifunctieproblematiek**

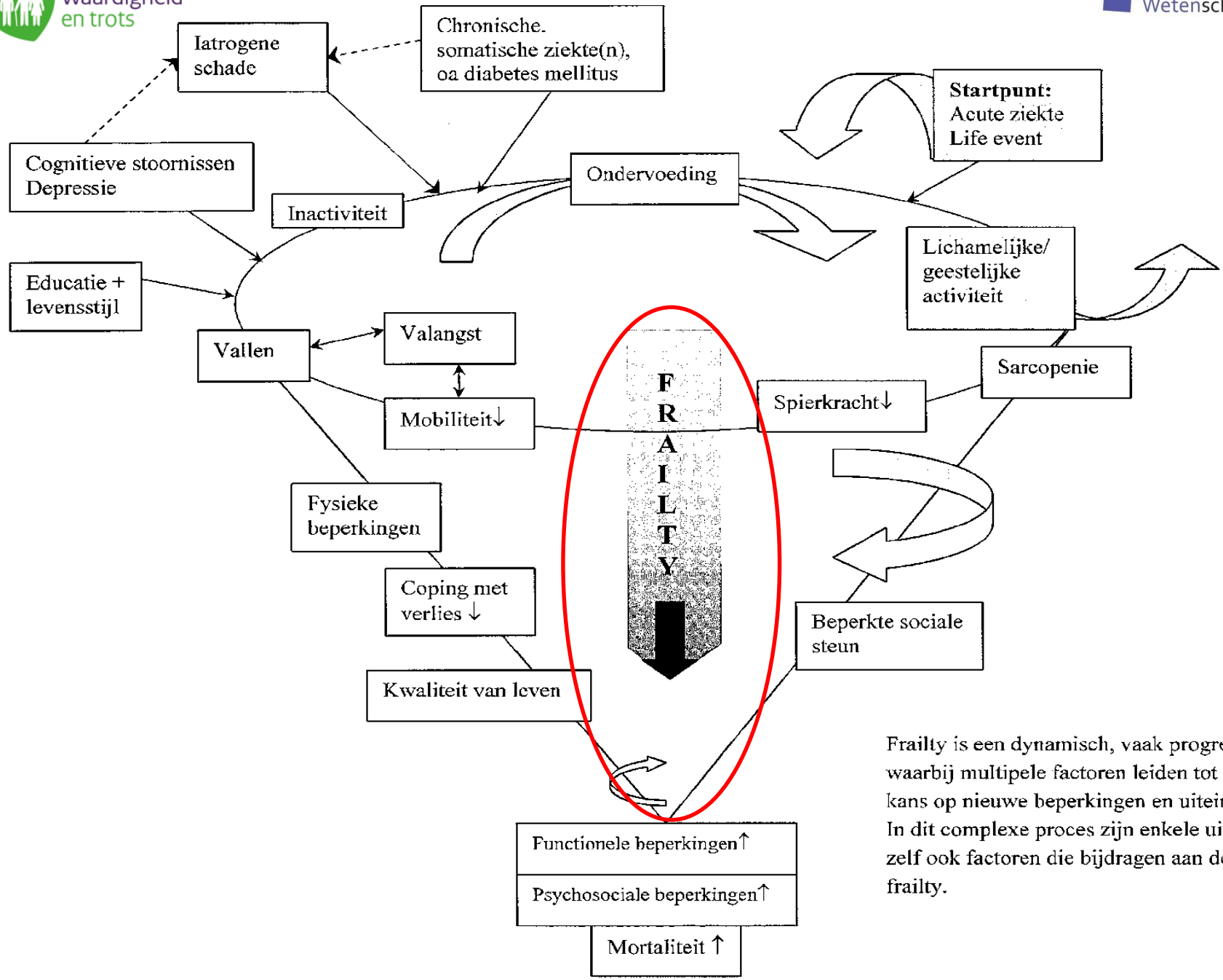
(Bron: Sociaal Cultureel Planbureau, 2011)

Kwetsbare ouderen

Kwetsbare ouderen kenmerken:

- Complexiteit
- Onvoorspelbaarheid
- Multimorbiditeit (> 2 ziekten)
- Multifunctieproblematiek:
 - Somatisch (o.a. vallen, conditie, pijn, mobiliteit, incontinentie)
 - Psychisch
 - * cognitie (o.a. dementie, m.c.i., delier)
 - * beleving (o.a. depressie, angst, apathie, agressie)
 - * trauma's (o.a. oorlog, mishandeling/misbruik in jeugd)
 - Sociaal (o.a. participatie, eenzaamheid, relaties, overbelasting)
- Afname capaciteit regelmechanismen (deels verborgen)

Frailty is een dynamisch, vaak progressief proces waarbij multiple factoren leiden tot een grotere kans op nieuwe beperkingen en uiteindelijk sterfte. In dit complexe proces zijn enkele uitkomstmaten zelf ook factoren die bijdragen aan de toename van frailty.

Stoornissen in functioneren en opname ziekenhuis

Covinsky

➤ ≥ 70 jaar: 35%

≥ 90 jaar: 65%

➤ Grootste risicogroep:

➤ ≥ 70 jaar: 15%:

lager functieniveau dan voor
opname

ouderen met cognitieve
functiestoornissen

functieniveau onomkeerbaar

Kwetsbare ouderen

Incidentie ziekenhuis gerelateerd functieverlies

- Ca. 180.000 nieuwe cases per jaar
- Ca. 500 per dag

PM:

- Capaciteit van de geriatrische revalidatiezorg: ca. 45.000
- < 50% met intramurale zorg/behandelbehoefte komt op geïndiceerd programma terecht
- Zonder meetinstrument 5-8 maal lagere identificatie van kwetsbare ouderen in ziekenhuis

Waardigheid
en trots

Dweilen met de kraan open

Stichting
Wetenschap Balans

NPO en Zorg Outcome

NPO resultaten 2000+

- **Geen klinisch relevante effecten** bij kwetsbare ouderen en mantelzorg
- **Treatment fidelity** multidisciplinaire interventies **< 50%**
(1^e lijn/ ZH/ Herstelafdeling/ Verpleeghuis)
- **Opleidingen ver onder de maat :**
 - Basisartsen (universitair) en medisch specialisten
 - Verpleegkundigen (hogeschool)
 - Verzorgenden (ROC)
 - Overige disciplines ? (Waarschijnlijk niet beter)

PM: Tevredenheid over de samenwerking !

Vergelijk onderzoeksresultaten Medische Revalidatie 1990+

NPO en Zorg Outcome

Treatment fidelity multidisciplinaire interventies: < 50%

(1^e lijn/ ZH/ Herstelafdeling/ Verpleeghuis)

Achterkant van de zorg:

- TV programma's
- Verhalen over je ouders in het ziekenhuis
- Ouderen mishandeling
- Certificering (Prezo/ HKZ-INK etc)
- CQ-index/ prestatie indicatoren/ liefdevolle zorg
- Inspectie (IGZ) veldnormen/ onaangekondigde inspecties/ Mystery guests
- Bizarre innovaties (zelfsturende teams van nivo1 en 2;
- Bestuurlijke boetes
- Taskforce zelf
- Ontslaan/ weggagen verpleegkundigen niveau 4 en 5
- Frequentie en hoge consultancy kosten
- ETC.

Diploma en Herregistratie

Twée inhoudelijke probleem-domeinen

- Professioneel (Verpleging/verzorging/Behandelaren/Welzijn)
- Besturing (Bestuurder en Manager)

Diploma en Herregistratie

Professioneel

Drie kernproblemen qua opleiding

1 Niveau diploma

2 Inhoud diploma

3 Herregistratie eisen

Diploma en Herregistratie

Professioneel

1 Niveau diploma:

- **Verzorgenden Niveau 0 (huisvrouwen/vrijwilligers) – Niveau 2 (helpenden)**
- **Assistent behandelaren**
- **Activiteiten begeleiders**
- **Weinig hoog opgeleide medewerkers/staf**

Waardigheid
en trots

Diploma en Herregistratie

Stichting
Wetenschap Balans

Professioneel

2 Inhoud diploma Kwetsbare Ouderen:

- Verpleging (VS/HBOV/MBO)
- Behandelaren
- Verzorgenden
- Psychologen
- Basisartsen
- ETC.

Waardigheid
en trots

Diploma en Herregistratie

Stichting
Wetenschap Balans

Professioneel

3 Herregistratie eisen:

- Verpleging alleen in factor tijdsduur
- Verzorging alleen in BIG bekwaamheid
- Helpenden geheel ontbrekend
- Behandelaren intramuraal facultatief

Waardigheid
en trots

Diploma en Herregistratie

1 jaar afgestudeerde HBO-V wijkverpleegkundige

- Ik start in een wijkteam binnenkort
- Nauwelijks iets geleerd over kwetsbare ouderen in opleiding
- Ja, ik kijk wel.

Waardigheid
en trots

Diploma en Herregistratie

Stichting
Wetenschap Balans

Besturing (Bestuur en Manager)

Drie kernproblemen:

- Inhoudelijke kennis en kunde (veldnormen/wetgeving/kwaliteit van zorg)
- Zorgprogramma oriëntatie
- Actueel houden K en K

Waardigheid
en trots

Diploma en Herregistratie

Besturing

Bestuur en Manager

- Wat zijn IGZ veldnormen?
- Niveau twee kan ook medicatie verzorgen
- Waar heb je verpleegkundigen voor nodig?
- Overall zelfsturing (geen implementatie nodig)
- Gaan we extern advies over vragen.
- Hoger opgeleiden zijn veel te duur
- Het moet van de zorgverzekeraar of IGZ

Conclusie Kwetsbare Ouderen

Structurele fundamentele problemen op gebied van:

☐ Professionals

- Bevoegde en bekwaamheid
(primaire diploma's en herregistraties)
- Niveau van diploma's

☐ Bestuurders en managers

- Inhoudelijke sturingscompetenties
- Actualiteit K&K zorgwetgeving

Waardigheid
en trots

Opleiding en kwaliteit

Huidige toestand:

- Permanente nieuwe instroom van onbevoegde en onbekwame professionals en bestuurders/managers
- Ineffectieve sturing aan de achterkant (vanuit de aanhanger de trekkende auto besturen)

Kort om: - 'Dweilen met de kraan open'.
- 'Alles zakt weg'

Opleiding en kwaliteit

Vergelijk onderwijs !

- Nederland versus Finland
 - Opleidingsniveau docenten
 - Opleiding voor docenten
 - Verantwoordingscultuur
 - Maatschappelijke status

CGS/medisch specialisten en HA

Voorbeeld Medisch Specialisten/HA opleiding

- College Geneeskundig Specialismen (CGS) onderdeel KNMG
- Projectgroep ouderen; 4 jr project
- Subsidie van VWS (circa 1 miljoen)

Doel:

- Alle opleidingen van medisch specialisten en huisartsen zijn verplicht voorzien van een module kwetsbare ouderen (CGS)
- 2022 alle herregistraties voorzien in module kwetsbare ouderen (RGS).
- Binnen elke discipline

Actieplan Opleiding en kwaliteit

5 Domeinen van actie:

- Professional en Beroepsgroep
- Bestuur en Management
- Diploma en Herregistratie
- Docenten en Opleidings-inhoud
- Context: VWS/OCW/IGZ/Werkgevers/verzekeraars/.....

Motto: Niet meer geld maar adequate besteding (professionele normen)

Waardigheid
en trots

Stichting
Wetenschap Balans

